

Bezoek van Edith en Nelke aan Senanga 8-15 mei 2017

Programma:

- Maandag 8 mei: Aankomst Safaris lodge, overleg met Mike Mutti vanaf 19 uur, over het programma van deze week
- Dinsdag 9 mei: Overleg met bestuursleden Mike Mutti, Rose Kalaluka en Ron Liswaniso
Bezoek aan SODC, aan bouwplaats lerarenhuis, en bespreking met de aanwezige stafleden
- Woensdag 10 mei: Bezoek aan de Boma:
- 9.05 u: Mrs Kawani, Acting Deputy District Commissioner
- 9.40 u: Mr Stephen Siyamatimba, Acting DCO
Na 11 uur: bezoek aan Maxanaedi Community School
- Donderdag 11 mei: 10 uur: bijeenkomst met HBC care takers, samen met bestuurslid Theresa Sikwatiketo en nieuw bestuurslid Sibeso Mwandamena, kleermaker en caretaker bij HBC
Kennismaking met 2 andere nieuwe bestuursleden Mrs Musoka Musoka (diaconie Evangelische Kerk) en Mrs Rabecca Mukisi, beide (ook) entrepreneurs op de markt, respectievelijk in sieraden en kleren
16 uur: boardmeeting met het oude bestuur behalve Patrick Siyauya (in Namibië) en nieuw bestuurslid Sibeso Mwandamena; daarna gezamenlijk diner op Safaris
- Vrijdag 12 mei: Bezoek aan de Boma: 10 uur: ontmoeting met Mr Nalumo, DEBS, District Education Board Secretary
Nabespreking met Mike Mutti

Verslag per dag:

Dinsdag 9 mei

Bespreking met Mike, Ron en Rose over de samenstelling en taakverdeling van de nieuwe board. Er zijn 4 nieuwe mensen bijgekomen. Drie vrouwen: Sibeso Mwandamena, Rabecca Mukisi en Musoka Musoka, en een man Mika Muyenga, jong, highly educated en ook entrepreneur. De laatste hebben we helaas niet ontmoet. Ze zijn er vooral bijgekomen omdat er 10 namen vereist zijn voor het bestuur van de NGO. Maar ook wordt verwacht dat ze de taken kunnen verlichten bij het monitoren en vertegenwoordigen van de projecten. Ieder brengt zijn/haar eigen capaciteiten in, ze komen vanuit dezelfde communities als Maxanaedi (hun kinderen gaan er op school) en staan daarom dichtbij de projecten.

Na 11 uur bezoek aan SODC

Eerst gestopt bij de bouwplaats waar arbeiders hard werkten aan het nieuwe lerarenhuis. De fundering is gelegd. We worden ontvangen door het hoofd van de PTA Mr Appiton Kasinera (spreekt goed Engels) en de deputy headmaster Mrs Simule Lungowe Mwitungwa. Het Wilde Ganzen

spandoek werd bevestigd aan twee palen en we hebben foto's gemaakt. Het lerarenhuis wordt neergezet aan de grens van het SODC terrein om ongewenst binnendringen van het terrein te voorkomen.

Onderweg naar de school krijgen we een stapel stenen te zien die gemaakt zijn voor een nieuw klasgebouw voor de jongste leerlingen. De community heeft in een vergadering besloten om het heft in eigen handen te nemen. Ze dragen ieder (letterlijk) een steentje bij: de een zorgt voor een zakje cement en de ander helpt mee met bouwen. Dit community initiatief zou een voorbeeld kunnen zijn voor de Maxanaedi school.

Ook lopen we langs de nieuwe pomp die het goed doet. De capaciteit lijkt echter te klein voor de uitbreidende school. Door het team van de solar energy (Albert Nijland) is het idee geopperd om meer water uit de grond te halen met een extra pomp en een tank voor opslag. Ze zullen dat als deel van hun plan inbrengen.

Daarna worden we door de deputy head ontvangen in het kantoor van de headmaster die zelf afwezig was i.v.m. een opleiding. Er zijn 990 leerlingen (492 jongens, 498 meisjes), 27 leerkrachten (8 mannen, 19 vrouwen), waarvan 26 permanent en 1 vrijwilliger, Mr Makela die ook aanwezig is. Hij kwam als weeskind ooit onder de hoede van Rose Kalaluka, heeft de school doorlopen en is nu dus docent als vrijwilliger.

Eerst bespreken we de 'challenges':

De watervoorziening via de kranen van de overheid is nog steeds afgesloten omdat de rekening (K4000) niet betaald is (al 2 jaar); dat is veel te duur. En één borehole is eigenlijk te weinig, zie hierboven. Ook is de handen-was installatie niet toereikend, die zou op meerdere plaatsen aanwezig moeten zijn.

Leerboeken zijn er nog steeds te weinig, slechts drie per subject. Zoals gebruikelijk beloven we ook nu een aantal boeken te schenken voor ons vertrek. Ter plekke wordt een lijst gemaakt van de subjects in Grade 3, die dringend leerboeken nodig hebben.

De school compound kan niet verbeterd worden met het aanleggen van planten omdat die steeds vernield worden. Hopelijk zal het nieuwe lerarenhuis dergelijk vandalisme voorkomen.

De ICT voor de technology studies is een probleem: er zijn maar 9 computers beschikbaar; 135 leerlingen hebben geen toegang tot computers. Ongeveer 7 desk computers staan nog steeds werkeloos (sinds 2015); het is niet gelukt ze aan de praat te krijgen. Waarschijnlijk zijn ze inmiddels verouderd. Eigenlijk zijn laptops beter. We hebben uitgelegd dat we tegen een dergelijke verspilling zijn, het liefst zouden we de reparatiemogelijkheid goed onderzocht willen hebben.

In de toekomst (way forward) willen ze graag:

- Meer staff houses
- 1x3 classroom en een technology laboratory met computers
- Voldoende tekstboeken en teachers guides voor alle klassen
- Meer toiletten (nu zijn er 4 voor 990 leerlingen)
- Meer schoolbanken (de 40 banken zijn niet genoeg)

De volgende successen zijn bereikt:

- Een aantal leerlingen hebben grade 10 bereikt. Ze stappen over naar de Namalangu of Matauka of Senanga Secondary Schools.
- De infrastructuur wordt steeds meer verbeterd.

Vragen onzerzijds:

Hoe gaat het met het schoolvoedingsprogramma van de overheid? Antwoord: Per 3 maanden verschaft het ministerie 150 zakken mais en 9 zakken bonen, maar dit is niet consistent. De aanvulling door Zambridge Senanga is nog steeds hard nodig (to fill the gap). Op een vraag van Nelke leggen ze uit dat er een keer kantoor meubilair aangeschaft is omdat er geld overbleef. We hebben gevraagd om daarover beter te communiceren. Dat geldt wat ons betreft ook over andere interessante ontwikkelingen, zoals de hierboven beschreven inzet vanuit de community voor een nieuw klassengebouw.

De HIV/Aids epidemie is nog steeds een probleem hoewel de sterfgevallen afnemen door de medicatie. Het aantal single orphans is nog steeds verontrustend, maar het aantal daalt wel.

Tenslotte wordt de bijeenkomst besloten met een liefdevol dankwoord door Rose Kalaluka en een officieel dankwoord van de PTA Chair (we make use of everything that you give).

Woensdag 10 mei

Bezoek aan de Boma

09.05 uur: Gesprek met Mrs Kawani, acting deputy District Commissioner (bij afwezigheid van de DC Mr Muhukwane). Ze had zelf Form V gedaan op Senanga Secondary School en was erg enthousiast over onze betrokkenheid. Ze voelde zich verwant omdat ze zelf 20 jaar lesgegeven had voordat ze functies ging vervullen in Administration. Haar uitspraken: Once a teacher - always a teacher. Education for all will break poverty. Sleutelwoorden: motivation, dedication, commitment.

Ze kende drie soortgelijke projecten, ook internationaal gesteund, en ze was vol lof. Edith vertelde over de stichting van een lokale Zambridge NGO en ze vond een dergelijke solide structuur een goede basis en een goede stap voor een toekomst waarin wij ons terugtrekken .

09.35 uur: gesprek met Mr Stephen Siyamatiimba, Office of the Council, acting DCO. Hij was niet voorbereid op een gesprek met ons. Mike bracht ons bij hem naar binnen omdat de Council Secretary Mr Shumbu niet aanwezig was. Hij prees NGO's als die van ons omdat ze de inspanningen van de overheid aanvullen en in feite

hetzelfde doel nastreven: nl verbetering van de leefomstandigheden.

Edith vroeg naar de ontwikkeling van Senanga naar de status van municipality. Ze zijn net begonnen met aanbevelingen naar de overheid met toestemming van de Council. Een district team samengesteld door het ministerie heeft vastgesteld dat ze het nog iets beter moeten doen, op het gebied van economische bedrijvigheid. Hij noemde vis en timber. Dat commentaar wordt als advies opgevat. Senanga is vergelijkbaar met Chongwe, dat verder is in ontwikkeling en ook nog niet de municipality status heeft gekregen.

Hij werd door ons geïnformeerd over de nieuwe NGO, die op 17 mei zijn eerste vergadering zal hebben. Mike vertelde dat hij de berichtgeving verspreid heeft op de boma. Mr Stephen bevestigde dat geregistreerde NGO's aanvragen kunnen indienen voor overheidsfondsen voor diverse doeleinden.

Bezoek aan Maxanaedi

Om 11.30 komen we aan bij Maxanaedi waar tot onze verrassing een groep kinderen ons zingend staat op te wachten bij de ingang van de school. Ondanks de vakantie zijn ze aanwezig samen met een groep docenten die ook terug zijn gekomen van vakantie.

De deputy headmaster Mrs Imasiku Wabei (die 2 en 3 jaar geleden ook heel enthousiast was geweest) heeft alles georganiseerd en staat iedereen op te porren. Ze is al lang bij de school betrokken en was in feite de eerste leerkracht die een overheidssalaris kreeg. De headmaster zelf is langdurig ziek vanwege hartklachten en zij doet nu alles volgens Mike. Mrs Monde Mututwa is ook aanwezig. Na het ontvangstceremonieel worden we eerst welkom geheten in de staff room waar Mrs Wabei ons toespreekt als "beloved mothers". De school heeft nu 612 leerlingen en 14 betaalde leerkrachten alsmede 11 in "teaching practice". Zij komen vanuit de Western Province maar ook uit de Copperbelt en andere provincies. Ze hebben zelf gevraagd om plaatsing op Maxanaedi. Maxanaedi staat bekend als de beste school van Senanga district.

Edith vraagt wat de doorsnee onderwerpen zijn in een PTA meeting. Ze hebben gepraat over de toiletten en de elektriciteit. Ook hier werd enthousiast gesproken over het "Solar" bezoek en de mogelijkheden tot onder andere de wateropslag (tank).

Als "achievements" worden genoemd: de Ventilated Improved Pitlatrines en de aanleg van elektriciteit door de overheid. De toiletten hebben de omgeving verbeterd en de electriciteit maakt licht mogelijk in de avonden alsmede computerlessen.

De "challenges" zijn: de bouw van een 2^e lerarenhuis (waarvoor al een aantal stenen zijn vervaardigd) en de aanleg van een 2^e borehole. En ook een scientific en computer laboratorium is dringend nodig "as we are living in the world of technology". Maar ook een bibliotheek want "reading makes a better world". Verder zijn de lesboeken verouderd omdat het curriculum is veranderd. Ook hier zijn de 30

schoolbanken niet genoeg. Verder vraagt de PTA chair om een verbetering van de keuken terwijl hij nogmaals zijn dank uitsprekt voor de toiletten. We zeggen toe een aantal schoolboeken te doneren voor het eind van ons vertrek. Mrs Wabei maakt een lijst. Ze heeft ons ook een brief meegegeven met een verzoek.

Vervolgens worden we naar de electriciteitspaal gebracht waarmee de school sinds augustus 2016 verbonden is met het electriciteitsnet van de overheid. Die staat achter de compound van het lerarenhuis waar ze ook een tweede lerarenhuis willen bouwen. Teruglopend passeren we de klaslokalen waaraan onderhoud moet worden gepleegd. Zo heeft slechts een van de twee gebouwen een afwateringssysteem dmv een geul achter het hele gebouw.

De kans op aftakeling is groter als het water blijft staan. Hier en daar kan een verfje ook geen kwaad.

Ook passeren we de stapel stenen die alvast vervaardigd zijn voor het 2^e lerarenhuis. Dan bewonderen we de toiletgebouwen die keurig op een rij staan en lopen we naar het klaslokaal waar alle nieuwe schoolbanken staan. Op ons verzoek worden die allemaal bezet door alle aanwezige leerlingen en ook de leerkrachten gaan erbij staan zodat we foto's van een volle klas kunnen nemen. Dat is leuk voor de verschillende donateurs. Dat de leeftijden niet kloppen is even niet belangrijk.

Tenslotte worden we dringend verzocht mee te gaan naar de plek onder de bomen bij de weg waar ook onze auto staat. Daar staan stoelen en banken met het nodige publiek en er is een open ruimte gecreëerd voor het dansen en zingen. De jongens zijn al op de drums aan het roffelen. Al snel worden ook wij tussen de dansers getrokken en moeten we ons steentje bijdragen, in ieder geval aan het hilarische gelach dat opstijgt als wij met onze heupen pogen te draaien.

Na een kwartier plezier maken is het alweer tijd voor een ander vast onderdeel, de maaltijd. Weer heeft een groep van vrijwilligers een prachtig buffet voorbereid van vis, vlees, groente, rijst, spaghetti en buhobe. We krijgen mooie cadeaux en spreken onze dank uit. Het was weer een fantastische ontvangst.

Donderdag 11 mei

10-11.30 u. Bezoek aan de Home Based Care.

Voor het eerst komen we in de meeting hall, achter het kantoor. De gedoneerde toiletten (een double en een single) staan ernaast achter een paar bomen met prachtige rode bloesem.

Het eerste kwartier kwamen er nog mensen binnendruppelen maar daarna waren er 13 mensen aanwezig.

Caretakers aanwezig op bespreking 11 mei

Namen		Zone	Aantal bezochte patiënten
Theresa Sikwatiketo (Secretary)	Vrouw	Silele	50
Anna Sibeso Mweny	Vrouw	Boma	10
Mubyana Mutanizona	Man	Boma	
Janet M Kambukwe	Vrouw	Katuya	70
Mwangala Mushokabanji	Vrouw	Katuya	
Ellarose Muwela	Vrouw	Katuya	
Namasiku Siyumbano	Vrouw	Nalutana	50
Situmbeke Kabika	Vrouw	Nalutana	
Florence Kamona	Vrouw	Limoneno	45
Mbozi Sifanu	Vrouw	Litambya	28
Mulala Munalula	Vrouw	Litambya	
Grace Chinyemba	Vrouw	Nalonga	70
Flannen Nalukono	Man	Nalonga	
n.a.		Mafulo	40
n.a.		Lui	25
n.a.		Litawa	15
Totaal		10	413

Er zijn 40 caretakers waarvan 20 werken met TBC patiënten onder verantwoordelijkheid van het ziekenhuis. 20 werken met HIV/Aids patiënten in verband met HBC. Ze krijgen gezamenlijke trainingen. De nurses informeren de caretakers over de patiënten.

De gedoneerde fietsen gaan speciaal naar Lui en worden zelfs in het zand gebruikt, ook voor vervoer van patiënten. De secretaris gebruikt de fiets om de meetings aan te kondigen en bezoekt alle orphans en houdt daar rapportage over bij.

De paraplu's zijn erg nuttig. Alleen bij harde wind is het moeilijk.

Vraag Edith: zijn er veranderingen in de ziektebeelden? Antwoord: het aantal bedlegerigen gaat naar beneden. Als mensen regelmatig hun medicijnen innemen kunnen ze zelfs weer werken. Bijv hun eigen business runnen. Er komen nog steeds nieuwe patiënten bij, die de eerste drie maanden een hevige strijd leveren. In het algemeen neemt het aantal patiënten af door betere informatie voorziening door de HBC, meer hulp, betere testsystemen en de home to home / door to door approach. Ze werken hand in hand met de politie.

Het aantal orphans gaat ook naar beneden; ze worden ook beter geregistreerd. Flannen laat een uitgebreide registratie zien. Gedurende twee jaar heeft Caritas in Mongu speciale hulp gegeven voor de weeskinderen: boeken, schoenen, pennen, uniforms. Daarna hield de hulp weer op. Edith meldt dat in Zambia reclame wordt gemaakt voor het Child Fund, ze raadt aan dat eens uit te zoeken, en misschien andere fondsen via internet proberen.

Gevraagd naar mogelijke problemen die ze ervaren, komen een paar caretakers met de opmerking dat zij als weduwen zelf ook te lijden hebben van de weeskinderen problematiek, omdat zij ook kinderen opvangen en minder inkomsten hebben door hun vrijwilligerswerk. Dat geldt voor ¾ van de vrijwilligers. Ze zouden graag kleine leningen willen sluiten met microkrediet om een business te kunnen starten. Zambridge Senanga doet principieel niet aan leningen, maar Nelke suggereert dat ze wellicht getraind kunnen worden in het starten van een business. Dat zal besproken worden in het Zambridge bestuur.

Omdat ze veel registreren stellen Edith en Nelke voor om iedereen een nieuw registratieboek te kopen in de bookshop (40 stuks).

De vergadering wordt beëindigd met een foto shooting voor de mooie rode bloemen.

Vandaag maken we ook kennis met twee nieuwe bestuursleden. Ze kunnen helaas niet bij de vergadering zijn.

Vanaf 16 uur: board meeting in Safaris

Present: Mike Mutti (vice-chair, chair of the meeting), Rose Kalaluka, Ron Liswaniso, Patrick Kozi, Sibeso Mwandamena, Edith and Nelke, Theresa Sikwatiketo vanaf 16.30 uur

Absent: Patrick Siyauya (in Namibia) and 3 new board members

Agenda:

1. Prayer and welcome
2. List of OQD 7 April 2017, review
3. Local projects, development: HBC, SODC, Maxanaedi
4. New NGO
5. Solar energy
6. Questions
7. Closure

Friday 12 May. Visit to the Boma again, together with Mike.

10-11 u. DEBS (District Education Board Secretary) Mr Malumo

De DEBS is verantwoordelijk voor alle scholen. Op het bord staan de volgende cijfers over Senanga district:

Boys	13.156
Girls	12.974
Overall	26.130

Op verzoek van Mike Mutti, danken we hem uitdrukkelijk voor de aanstelling van leerkrachten en leermiddelen.

Mr Malumo meldt dat er een Memorandum of Understanding bestaat tussen de overheid en de community schools. Edith legt de naam van de Maxanaedi school uit en legt hem de vraag voor waarom Maxanaedi geen schoolvoeding krijgt en SODC wel. Beide behoren tot de boma scholen waar het schoolvoeding programma niet voor bedoeld is. De uitzondering geldt voor SODC omdat die zich richt op weeskinderen en andere kwetsbare kinderen. Edith legt uit dat dat ook geldt voor Maxanaedi en wijst nogmaals op de geschiedenis van de school. Mr Malumo belooft dit te zullen uitzoeken.

Het volgende heikele punt is dat van het examination centre dat is nodig voor grade 7 en 9 van Maxanaedi zodat ze voor deze examens niet naar een andere school hoeven gaan. Dat is aangevraagd bij en wordt besloten door het examination committee in Lusaka, dat eind juni vergadert. Mr Malumo zou een positief besluit toejuichen omdat dat de druk vermindert voor Senanga Day Secondary School Form 4.

Mr Malumo brengt het nieuws dat de “government gazette is established” for Maxanaedi wat betekent dat leerkrachten specifiek voor Maxanaedi gerecruteerd kunnen worden.

Voor beide scholen geldt dat uitbreiding op handen is, bij Maxanaedi naar grade 8 en 9, bij SODC naar grade 10 en 12.

Tenslotte stellen we de vraag of community schools ook een beroep kunnen doen op overheidsgeld voor bv gebouwen. Mr Malumo stelt dat dat zeker mogelijk is, hij noemt als voorbeeld de Limulonga community school (dichtbij) waar 2 classroom blocks en 2 huizen zijn neergezet. De scholen moeten aangeven wat de behoefte is en een verzoek indienen.

Tenslotte nemen we afscheid van Mike Mutti die we zondagavond nog even terugzien als hij gedag komt zeggen op de avond voor ons vertrek uit Senanga.